

Tartalom

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése	3
2. A szatellitszámlák alakulása	3
2.1. A turizmus főbb jellemzői.....	4
2.2. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai	4
2.3. A magyar lakosság belföldi turisztikai kiadásai	6
2.4. A külföldiek és a magyar lakosság magyarországi turisztikai kiadásai.....	6
2.5. A külföldre utazók turisztikai kiadásai	7
2.6. A turizmus és más ágazatok termelési számlái	8
2.7. Vállalkozások a turizmusra jellemző ágazatokban.....	9
2.8. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban.....	10
2.9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban	11
3. A turisztikai ágazatok teljesítményének hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátorhatás)	12
4. Nemzetközi összehasonlítás	13
5. Mellékletek.....	15
5.1. Összefoglaló adatok.....	15
5.2. Turizmus-szatellitáblák listája.....	15
5.3. A turisztikai ágazatok kategóriái	16
5.4. Fogalmak	17

Táblák

Turizmus-szatellitszámlák, 2015

Tourism satellite accounts, 2015

Turizmus-szatellitszámlák, 2016

Tourism satellite accounts, 2016

Módszertan

Methodology

Elérhetőség

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése

Az elmúlt évtizedekben a turizmus folyamatosan bővült és diverzifikálódott: napjainkra a világ egyik legnagyobb és leggyorsabban növekvő gazdasági szektorává vált. A legfrissebb turizmus-szatellitszámla elemzése egyebek mellett azt vizsgálta, hogy a turizmus milyen arányban járul hozzá a GDP növekedéséhez. Magyarország meglehetősen előkelő helyen áll a nemzetközi rangsorban, és egyre nagyobb a turizmus részesedése a hazai össztermékből.

Mindamellettt egyre több szó esik az ún. „tömegetturizmus” lehetséges negatív hatásairól. Magyarország tekintetében ez a jelenség elsősorban Budapestet érinti, ahol a növekvő turistaforgalom már a helyi lakosok életminőségére is hatással van.

A turizmusstatisztika nem csak a magáncélú, hanem az üzleti utakat is magában foglalja. A magáncélú és az üzleti utazóknak is hasonló a fogyasztási szerkezete, jellemzően a személyszállítási, a szálláshelyi és a vendéglátási szolgáltatásokat veszik igénybe.

A turizmus-szatellitszámlák segítségével mérhető a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye. Keresleti oldalon a lakossági utazások és költségek, kínálati oldalon a turizmus – nemzeti számlák módszertanával előállított – termelési számlái jelennek meg, így mutatható ki, hogy mekkora a szektor hozzájárulása a gazdasághoz, illetve mennyi a turizmusban foglalkoztatottak aránya.¹⁾ Az ezzel kapcsolatos eredményeket foglaljuk össze kiadványunkban, amely a Magyar Turisztikai Ügynökség támogatásával készült (<https://mtu.gov.hu/>).

A táblázatok összeállítása a nemzetközi szervezetek – az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) – ajánlásainak figyelembevételével készült, ezáltal más országokéval is összehasonlíthatóak mind tartalom, mind felépítés szempontjából. Az UNWTO (<http://www2.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2017>) és az OECD is (<http://www.oecd.org/cfe/tourism/oecd-tourism-trends-and-policies-20767773.htm>) publikált összefoglaló adatokat ebben a témában, amelyben a tagállamok legutolsó elérhető adatait tették közzé.

2. A szatellitszámlák alakulása

A turizmus nem önálló szakágazat, hanem több, releváns ágazat részeként jelenik meg. Ezért alakult ki a turizmus-szatellitszámlák rendszere, amely a nemzeti számlák módszertanát, meghatározásait és osztályozásait alkalmazza, és amelyek használatával kimutatható a turizmusra jellemző ágazatok kibocsátásának és hozzáadott értékének aránya a teljes nemzetgazdaságon belül. A nemzetközi ajánlásoknak megfelelően a következő tevékenységek tartoznak a turizmusiparba: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, vasúti, közúti, vízi, illetve légitforgalmi személyszállítás, személygépjármű-kölcsönzés, utazási irodák, utazásszervezők és egyéb foglalkozási tevékenységek, kulturális szolgáltatások, sport- és szabadidős tevékenységek.

2016-ban a teljes nemzetgazdaság bruttó kibocsátásán belül a turizmusra jellemző tevékenységek aránya 6,3, a multiplikátor²⁾ termelési hatásokat is figyelembe véve 10,0% volt. A turizmus multiplikátorhatás nélküli aránya 2010 óta 0,9 százalékponttal emelkedett, azaz a turizmus teljesítménye a gazdaság teljesítményéhez képest nagyobb mértékben nőtt. A turizmushoz köthető ágazatok hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság egészének 6,8%-a volt, ez a tovaggyűrűző hatással együtt 10,7%-ot jelent, ami még jelentősebben, 1,4 százalékponttal javult.

¹⁾ Az államigazgatás turisztikai kiadási adatait tartalmazó 9. tábla Magyarországra vonatkozóan adatforrás hiányában nem állítható elő. Ezért a táblasorozatban a bruttó állóeszköz-felhalmozási adatokat tartalmazó 8. táblát a 10. tábla (nem pénzügyi mutatók) követi.

²⁾ A multiplikátorszorzók számítását a KSH az ÁKM-számításokkal egy időben frissíti. Ennek következtében a turizmusra vonatkozó multiplikátorindexek jelenleg a 2015. évi végleges adatokkal módosulnak. A multiplikátorindexek a 3. fejezet táblázatában találhatóak.

A turizmus foglalkoztatottságra gyakorolt halmozódó hatásait is becsülni tudjuk. 2016-ban az egyenértékesített létszám aránya a turisztikai ágazatokban 10% volt, ami a 2010-es bázishoz viszonyítva 1,4 százalékponttal több foglalkoztatotti arányt jelent. Az ágazatonkénti létszám-/kibocsátás-arányok és az output multiplikátorindexek alapján a turizmus közvetlen és közvetett módon összesítve a nemzetgazdasági foglalkoztatottak 13%-át adta.

2.1. A turizmus főbb jellemzői

2016-ban a turisztikai céllal hazánkba érkező **külföldiek** 21 millió **utazást** tettek, 6,2%-kal többet, mint az előző évben. Ezek harmada egynapos utazás volt, amelyek száma 2,5, míg a több napra érkezőké 8,6%-kal nőtt. A 61 millió vendégéjszakát eltöltő, turisztikai célú külföldi látogató 77%-a szárazföldi (személygépkocsival, vasúton, buszon), 22%-a légi (menetrendszerű és charterjáratokkal), 1%-a vízi **közlekedési eszközzel** érkezett. A több napra, repülőgéppel érkezők száma több mint tizedével, a vízi és szárazföldi eszközökkel érkezőké ennél szerényebb mértékben nőtt.

2016-ban a lakosság 14 millió többnapos, turisztikai **belföldi utazást** tett, 45 millió éjszakát eltöltve a lakóhelyétől távol. A hazai lakosok 2015-höz viszonyítva közel 5,4%-kal kevesebbet utaztak, és az eltöltött éjszakák száma is hasonló mértékben csökkent.

2016-ban a **lakosság** 16 millió utazást tett **külföldre**, tizedével többet, mint az előző évben, ezáltal a többnapos turisztikai utazások száma meghaladta a 6,4 milliót, az egynapos utazásoké pedig a 9,5 milliót. Az eltöltött vendégéjszakák száma 17 millió volt, 5,5%-kal több, mint 2015-ben.

A 2010-es adatokkal összevetve a külföldi látogatók beutazásai 2016-ban közel kétharmadával emelkedtek, ezzel együtt az általuk eltöltött vendégéjszakák száma „csak” tizedével nőtt. A magyarok kiutazásainak száma 16%-kal emelkedett, ez 7,9%-kal növelte a vendégéjszakák számát.

2.2. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai

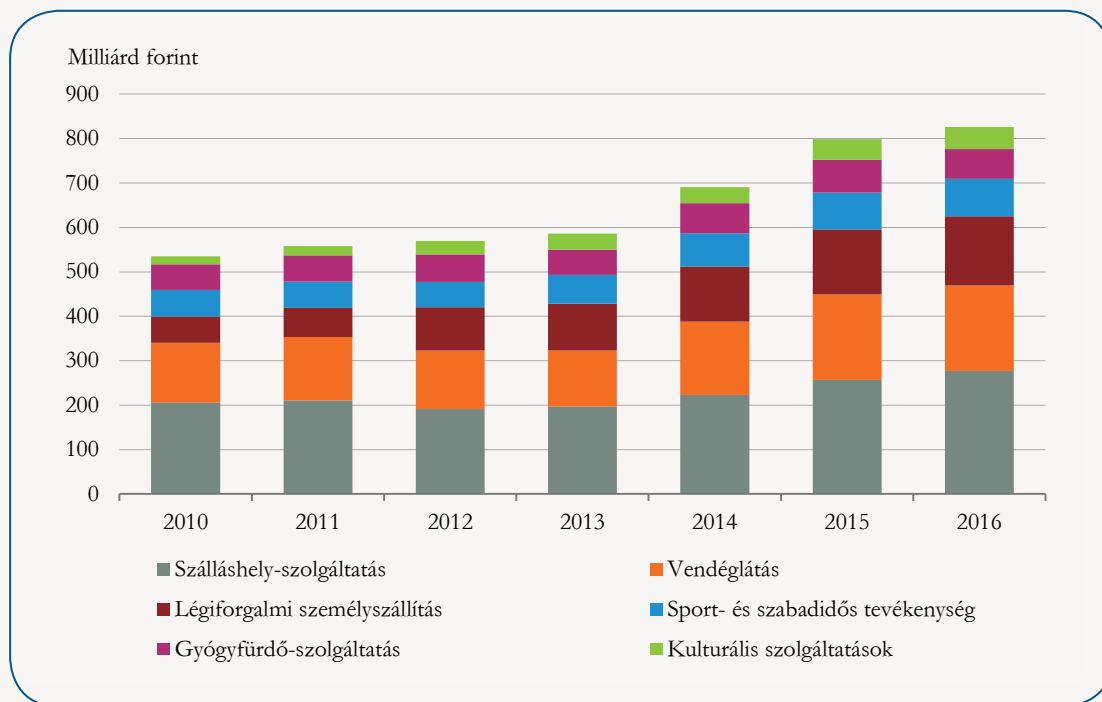
A **külföldiek** magyarországi turisztikai kiadásai 2016-ban 1292 milliárd forintot tettek ki, az előző évhez képest 4,6%-kal többet. A külföldiek kiadásainak fele három ágazatban jelentkezett, a szálláshely-szolgáltatásban, a vendéglátásban és a légi forgalmi szállításban. A több napra látogatók költségei emelkedtek, a legnagyobb mértékben a szálláshely-szolgáltatás bevételei bővültek. A személyszállítási ágazatra is hatással volt az élénkülő kereslet, a közúti személyszállítási bevételek is jelentősen gyarapodtak, mintegy másfélszeresére nőttek. Az egy napra érkezők kiadásai összességében csökkentek, ennek oka a külföldiek 2015. évinél szerényebb vendéglátóipari fogyasztása volt.

2016-ban a külföldiek költségei 2010-hez képest másfélszeresére emelkedtek, az egy napra látogatók egyre többet költenek gyógyfürdő- és sportszolgáltatásokra. A több napra érkezők kiadásai a légi-forgalmi és a szálláshely-szolgáltatási ágazatban nőttek a legerőteljesebben.

Magyarország **legfőbb külföldi turisztikai partnerei Németország, Ausztria és Románia** voltak, a kiadások több mint egyharmadát e három ország turistái adták. A Németországból és Ausztriából érkezők kiadásai 2016-ban csökkentek az előző évhez képest, míg a román turisták költségei harmadával nőttek. Az Egyesült Államokból érkezők tizedével kevesebbet költöttek hazánkban. A legfőbb kiadási tételek a szálláshely és a vendéglátás mellett a vásárlás, amely több mint ötödével emelkedett.

1. ábra

A több napra Magyarországra látogató külföldiek turisztikai kiadásai a főbb ágazatokban

1. tábla

A magyarországi turisztikai költségek három legfőbb származási országa

 Németország	Mutatók	2010	2015	2016
	Költés, milliárd forint	221	184	171
	Utazások száma, millió fő	2,1	1,9	1,8
	Eltöltött napok száma, millió nap	17,1	14,4	12,1

 Ausztria	Mutatók	2010	2015	2016
	Költés, milliárd forint	87	124	107
	Utazások száma, millió fő	3,1	4,1	3,9
	Eltöltött napok száma, millió nap	7,1	9,3	8,7

 Románia	Mutatók	2010	2015	2016
	Költés, milliárd forint	19	59	81
	Utazások száma, millió fő	1,2	2,4	3,5
	Eltöltött napok száma, millió nap	2,8	7,6	11,1

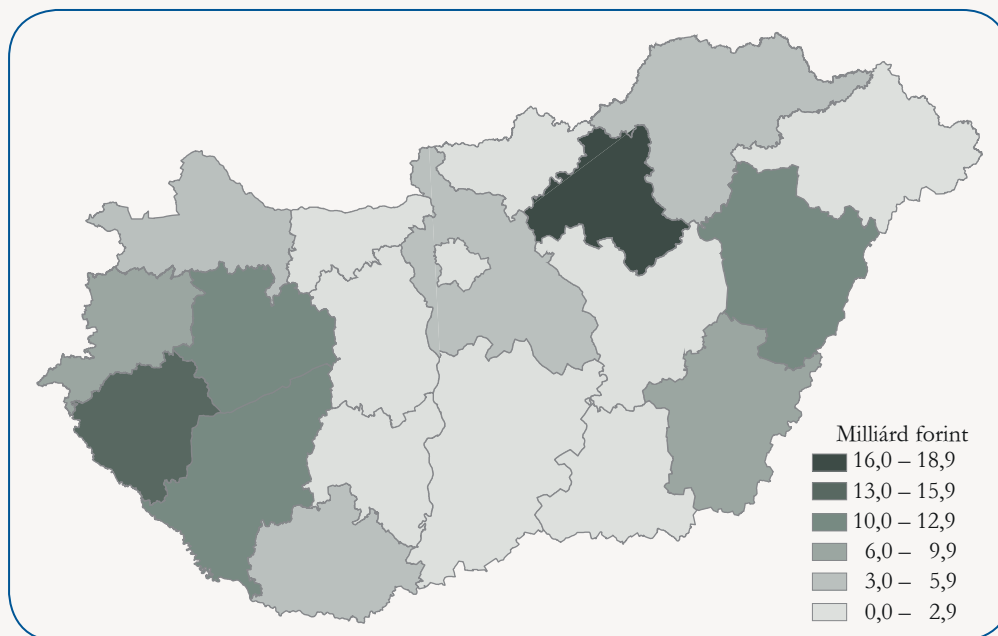
2.3. A magyar lakosság belföldi turisztikai kiadásai

A magyar lakosság hazai turisztikai kiadásainak négyötöde a belföldi, egyötöde a külföldi utazásokhoz kapcsolódik. 2016-ban a 668 milliárd forint összegű belföldi kiadások értéke 2,2%-kal emelkedett az előző évhez képest. Az utazások résztvevői kevesebbet költöttek közúti és vasúti személyszállításra, ellenben többet fizettek szálláshelyért és vendéglátásért. A külföldre kiutazó magyarok jelentősebb összegeket még az utazásokat megelőzően az áruvásárlásra, illetve a légi személyszállítási szolgáltatásokra adták ki.

2010-hez viszonyítva a belföldi utazási kiadások 2016-ban több mint ötödével emelkedtek, a már említett szálláshely- és vendéglátás szolgáltatások mellett a sport- és szabadidős tevékenységre is többet költöttek a magyar utazók. A legtöbbször a 35–44 év közöttiek utaztak belföldön, de a gyermekek és az idősek is egyre gyakrabban utaznak. A hétvégi típusú utazásokra legtöbbször rokon, ismerős meglátogatása miatt került sor, így ezek jellemzően alacsony turisztikai költséssel jártak. A hosszabb utazások száma ennél kevesebb, ezek legfontosabb motivációja a pihenés és az üdülés. Más kikapcsolódási célú utazások, mint az egészségmegőrzés vagy a hobbimunka kisebb arányúak voltak.

2. ábra

A magyar lakosság szállásdíjra fordított kiadásai, 2016*

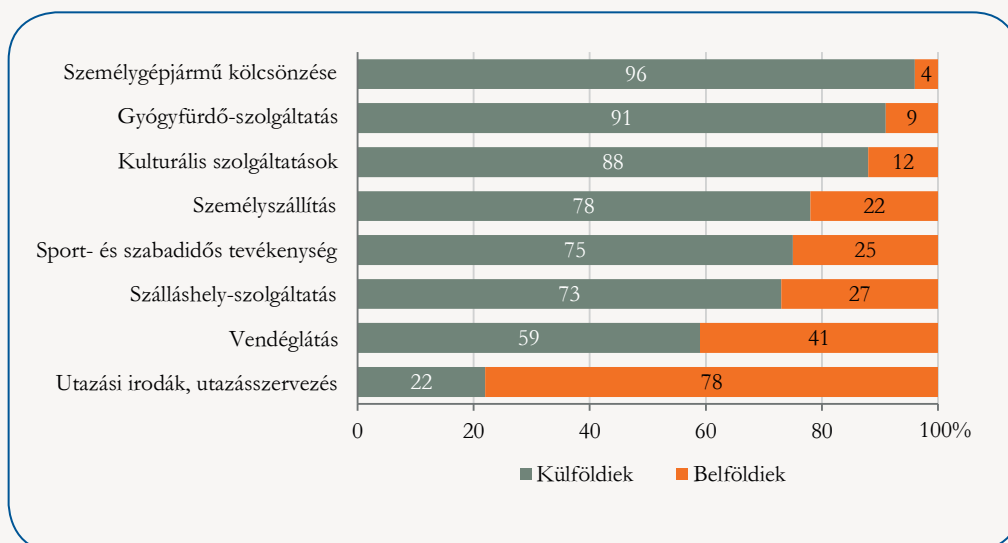
* Befizetett étkezéssel.

2.4. A külföldiek és a magyar lakosság magyarországi turisztikai kiadásai

2016-ban a **külföldiek** és a **magyar lakosság** magyarországi turisztikai kiadásainak összege 1960 milliárd forint volt, 3,7%-kal több, mint az előző évben, és 43%-kal több, mint 2010-ben. A hazai turisztikai fogyasztás 66%-át a külföldiek turisztikai költsége adta. A két legjelentősebb szolgáltatás (a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás) összesített részesedése meghaladta a kiadások harmadát. A turisztikai fogyasztás több mint egytizedét személyszállításra költötték, amelynek túlnyomó többségét a légitforgalmi személyszállítás teszi ki. A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren összesen 11,4 millióan fordultak meg, több mint tizedével meghaladva a 2015-ben mért forgalmat.

3. ábra

A magyarországi turisztikai fogyasztás a látogatók csoportjai szerint, 2016

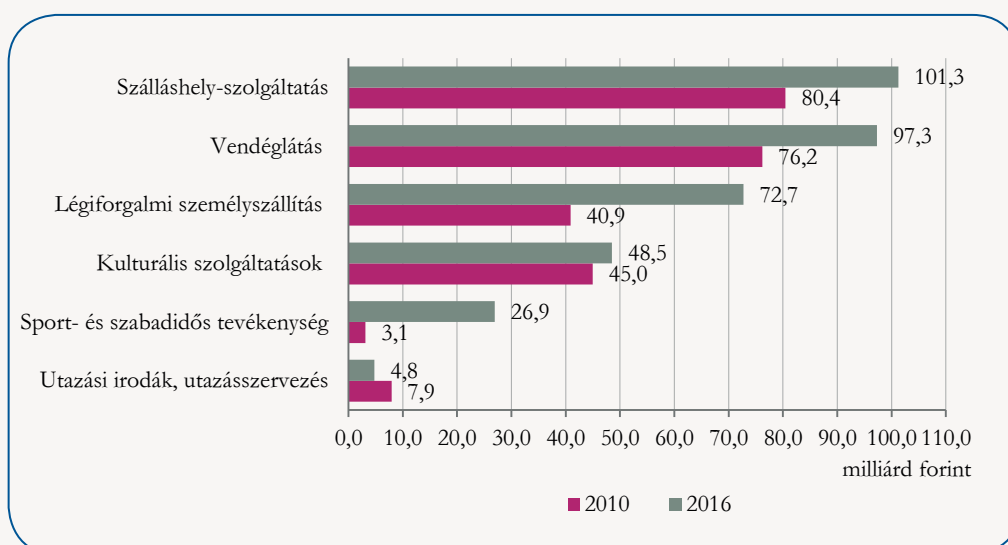
2.5. A külföldre utazók turisztikai kiadásai

2016-ban a turisztikai céllal **külföldre látogatók** 688 milliárd forintot költöttek a határon túl, az összes kiadás 81%-a a többnapos utak résztvevőitől származott. A külföldön megvalósult turisztikai kiadások összege folyó áron 17%-kal emelkedett az előző évhez viszonyítva. A többnapos utazásokra fordított kiadások jelentős növekedése a kulturális és sportszolgáltatásokhoz kapcsolódó utazásokkal függ össze. Az egynapos látogatások költségei is jelentősen emelkedtek, a vásárlási célú utazási kiadások a másfélszeresére ugrottak. Az egynapos turisztikai célból utazók a szomszédos országokat keresték fel, ezek közül a legnépszerűbbek Ausztria és Szlovákia voltak, míg a több napra, turisztikai célból utazók a két előbbi mellett Németországba és Romániába utaztak.

A külföldi költségek 2016-ban harmadával emelkedtek 2010-hez viszonyítva, a légitranszporti személyszállításra, valamint a sportra és szórakozásra fordított kiadások jelentősen nőttek a külföldre látogatók körében. A szálláshely és vendéglátás ágazat bevételei is negyedével bővültek, míg az utazásszervezővel történt kiutazásoké csökkentek.

4. ábra

A külföldre utazók turisztikai kiadásai

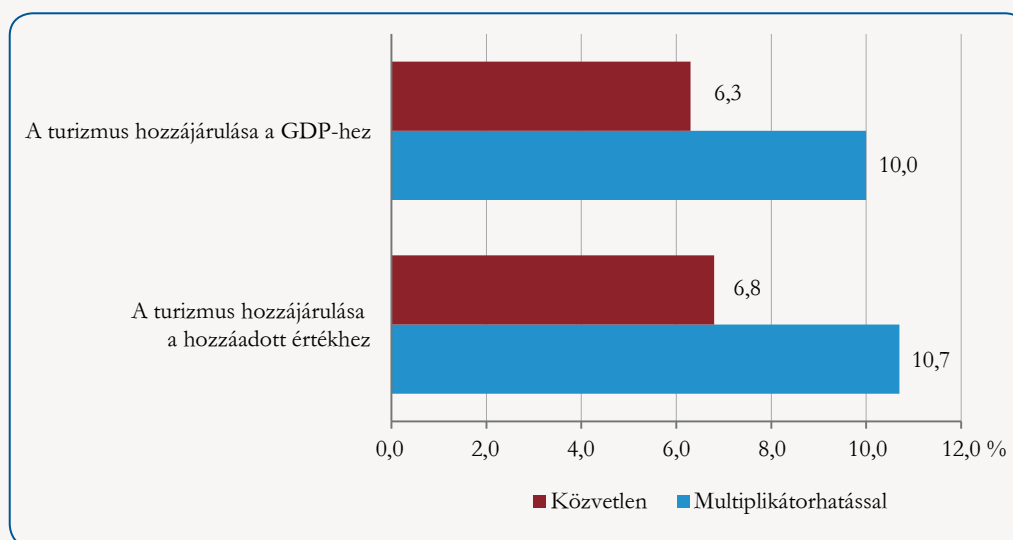
2.6. A turizmus és más ágazatok termelési számlái

A turizmus-szatellitszámlák egyik célja a kulcsfontosságú makrogazdasági mutatók turizmusszektorra történő kiszámítása. A kibocsátás és a hozzáadott érték segítségével meghatározható, hogy mekkora a turizmusszektor nagysága és közvetlen gazdasági hozzájárulása a nemzetgazdasághoz. A turizmus-szatellitszámlák (lásd melléklet 5–6. tábla) szerkezete követi a nemzeti számláknál alkalmazott ágazati keresleti-kínálatti mátrixét.

A turizmusspecifikus ágazatok a termelésbe begyűrűződő kapcsolatok révén további kibocsátást generálnak a gazdaságban. Ezeknek a hatásoknak a nagyságát multiplikátorindexek segítségével lehet kiszámítani, így egy adott ágazatra vonatkozóan lehetőség van a tovagyűrűző hatást felmérni. (Részletesen a 3. fejezetben fejtjük ki.) 2016-ban a **turizmusra jellemző ágazatok kibocsátása** alapján 4446 milliárd forint volt, 6,8%-kal több, mint 2015-ben. Az összes folyó termelőfelhasználás (piaci beszerzési áron), azaz a termeléshez felhasznált termékek és szolgáltatások értéke 2413 milliárd forintot tett ki, így a turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján 2033 milliárd forint volt.

5. ábra

A turizmus főbb makrómutatói, 2016

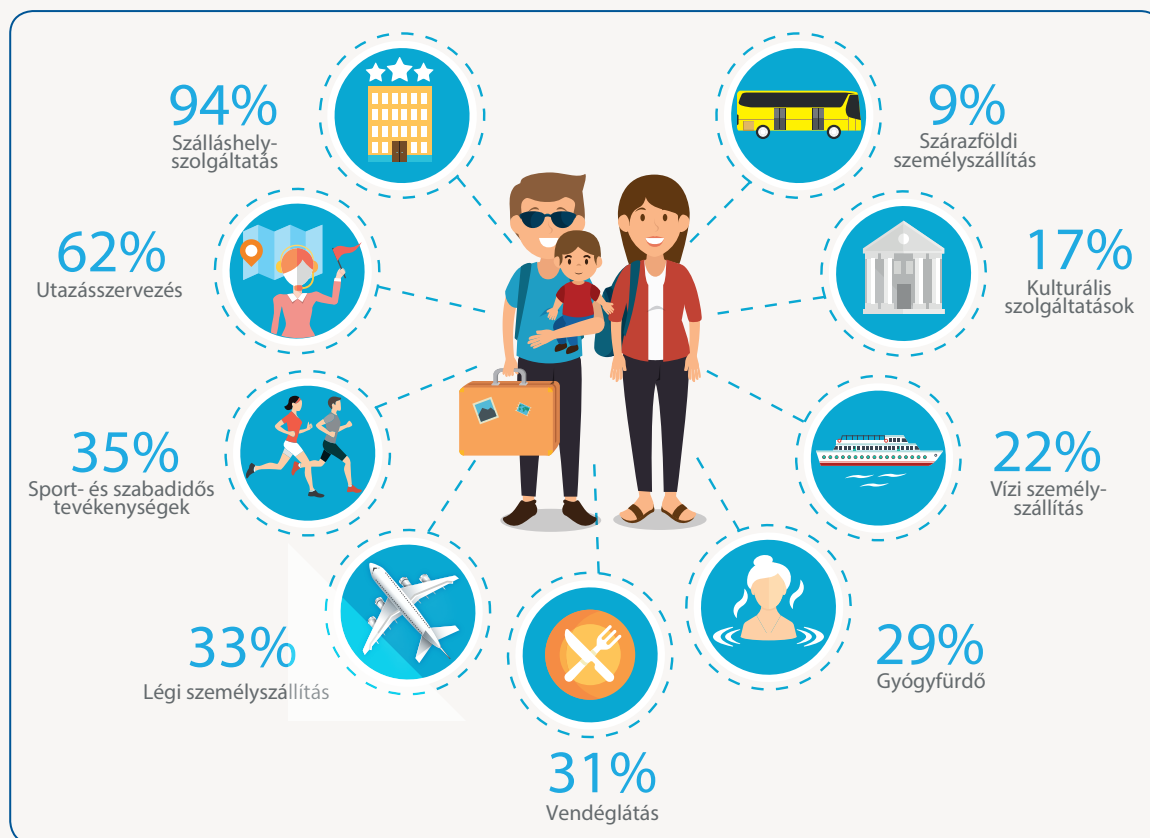
A turisztikai szektor két fő ágazata, a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás együtt a hazai termelés mintegy 2,0%-át adta.

A satellitszámlák segítségével a hazai turisztikai fogyasztás összehasonlítható a turisztikai ágazatok kibocsátásával, és így kiszámolható a turizmus aránya az egyes ágazatokban. A szálláshely-szolgáltatás esetén 90% feletti, más szolgáltatásoknál azonban ez jóval kevesebb, így például a vendéglátásnál csupán 31%.

A satellitszámlák összeállítása során tíz ágazatot nemzetközileg meghatároztak, ezek biztosítják az összehasonlíthatóságot más országokkal, a további ágazatok országonként eltérhetnek.

6. ábra

A turisták által igénybe vett szolgáltatások aránya az egyes turizmus-specifikus ágazatok tevékenységéből, 2016*

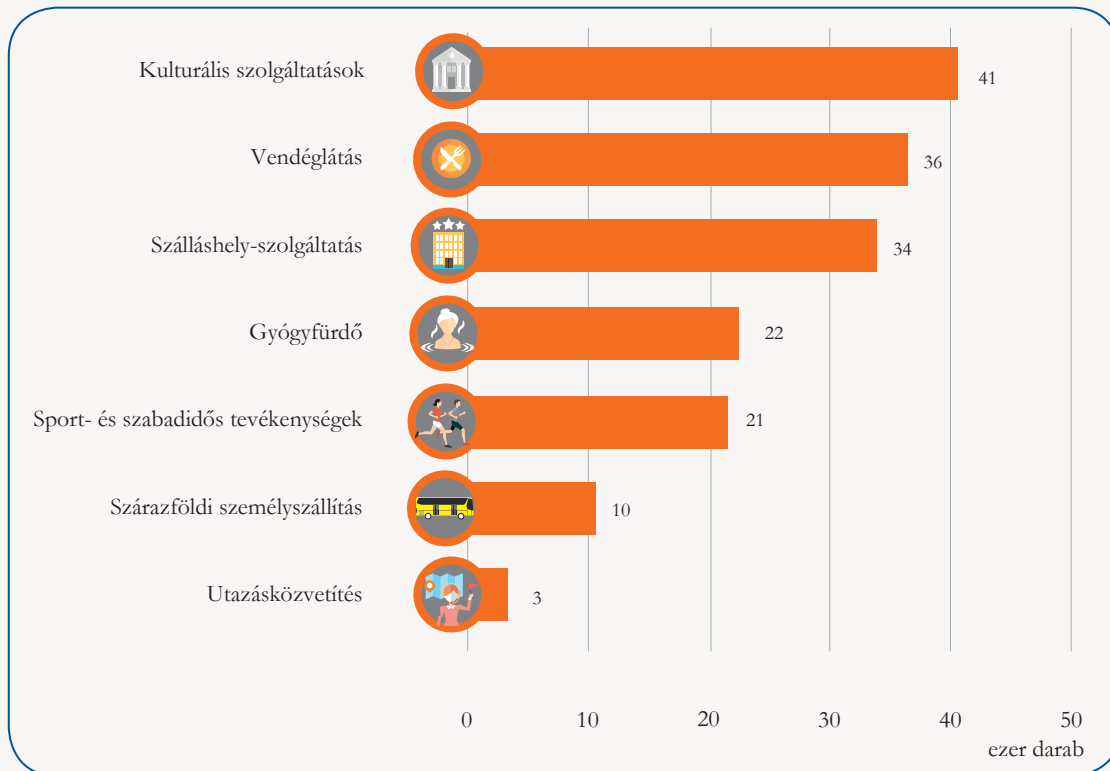
* Becsült, előzetes adatok.

2.7. Vállalkozások a turizmusra jellemző ágazatokban

2016-ban a turizmusra jellemző ágazatokban a **vállalkozások** száma 1,3%-kal bővült az előző évhez viszonyítva, számuk a nemzetgazdaság tizedét adja (177 ezer). A kulturális ágazatban 1664-gyel, a gyógyfürdő ágazatban 1054-gyel több vállalkozást regisztráltak, mint előző évben. Tovább csökkent a vendéglátóipari egységek száma, mintegy 1800 vállalkozással kevesebbet tartottak nyilván, amely nagyrészt a kis létszámú (1–4 fős) vállalatokat érintette, míg a nagyobb (5 fő feletti) cégek száma gyarapodott. A vállalatok kétharmadának átlagos foglalkoztatotti létszáma 1 és 4 fő között volt, 3,1%-a pedig 5–9 főt alkalmazott. 2010-hez képest a turizmus ágazataiban működő vállalkozások száma majdnem tizedével gyarapodott, a kulturális és a gyógyfürdő ágazat bővülése mellett az autóbérléssel foglalkozó cégek száma is negyedével nőtt.

7. ábra

A vállalkozások száma a turizmusra jellemző ágazatokban, 2016

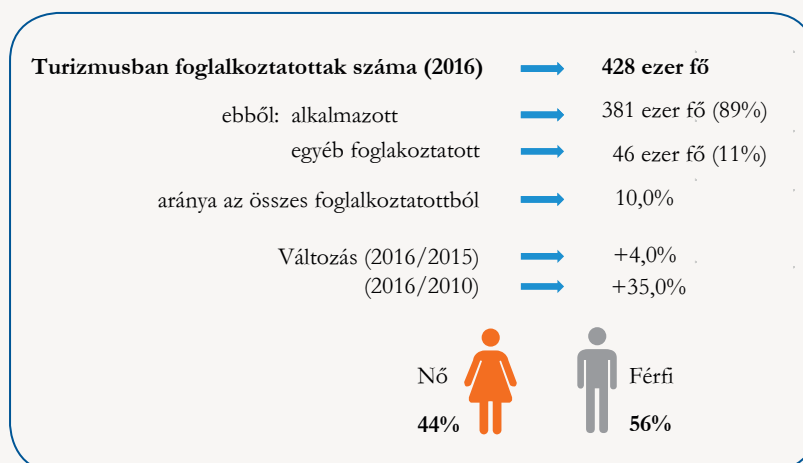
2.8. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

A turisztikai ágazatok foglalkoztatottsági adatai között a betöltött állások és a ledolgozott órák száma, valamint az egyenértékesített létszámmutatók jelennek meg. A turizmus-szatellitszámla foglalkoztatási adatai a nemzeti számlák módszertani rendszerével összhangban vannak. Számba veszik a foglalkoztatottság valamennyi formáját, így a fő- és további tevékenységeket, azon belül a teljes és részmunkaidős foglalkoztatottságot. A turizmus jellemzően olyan ágazat, amelyben sokszor nem tipikus foglalkoztatási formákban (pl. főtevékenységként, teljes munkaidőben) dolgoznak, ezért a reális kép kialakításához ezt is figyelembe kell venni.

2016-ban a turisztikai ágazatokban betöltött állások száma 428 ezer volt, 3,8%-kal magasabb az előző évinél. A turizmusban betöltött állások aránya a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak tizedrészét tette ki, túlnyomó többségük alkalmazotti státusban volt.

8. ábra

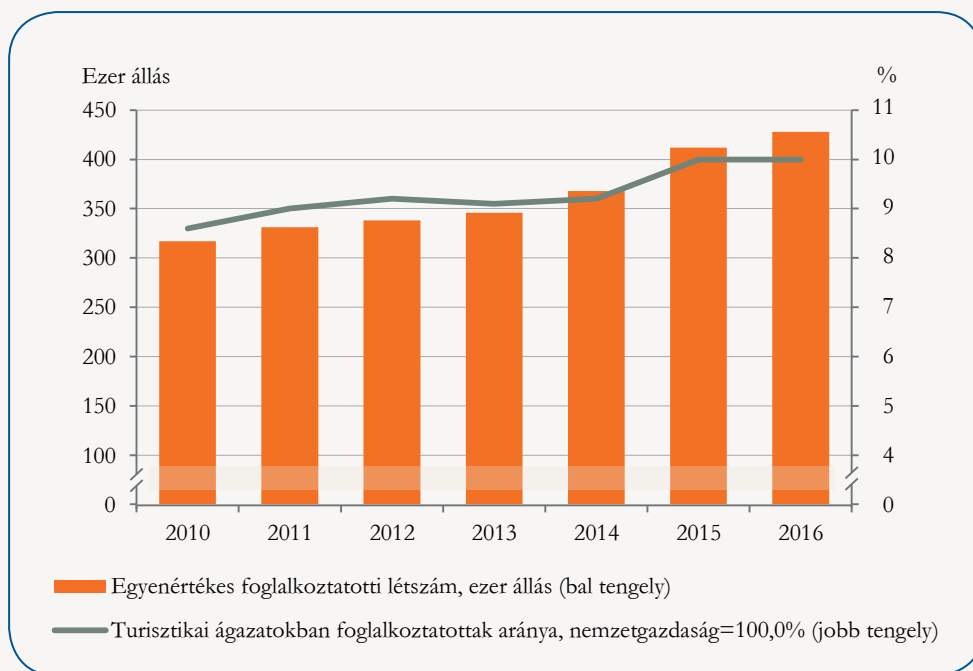
A turizmusban foglalkoztatottak, 2016

A foglalkoztatottak egyharmada a vendéglátásban dolgozott, 14%-a a közúti személyszállításban, 11%-a a kulturális szektorban tevékenykedett. 2016-ban létszámbővülés a vendéglátásban, illetve a kulturális és a gyógyfürdő-szolgáltatások területén figyelhető meg. 2010-hez viszonyítva több mint harmadával nőtt a turizmusban dolgozók száma. A legtöbb ágazatban átlagon felüli létszámemelkedés volt tapasztalható, míg a légi személyszállítás és az utazási irodák foglalkoztatottainak száma kevesebb lett.

9. ábra

Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

2.9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban

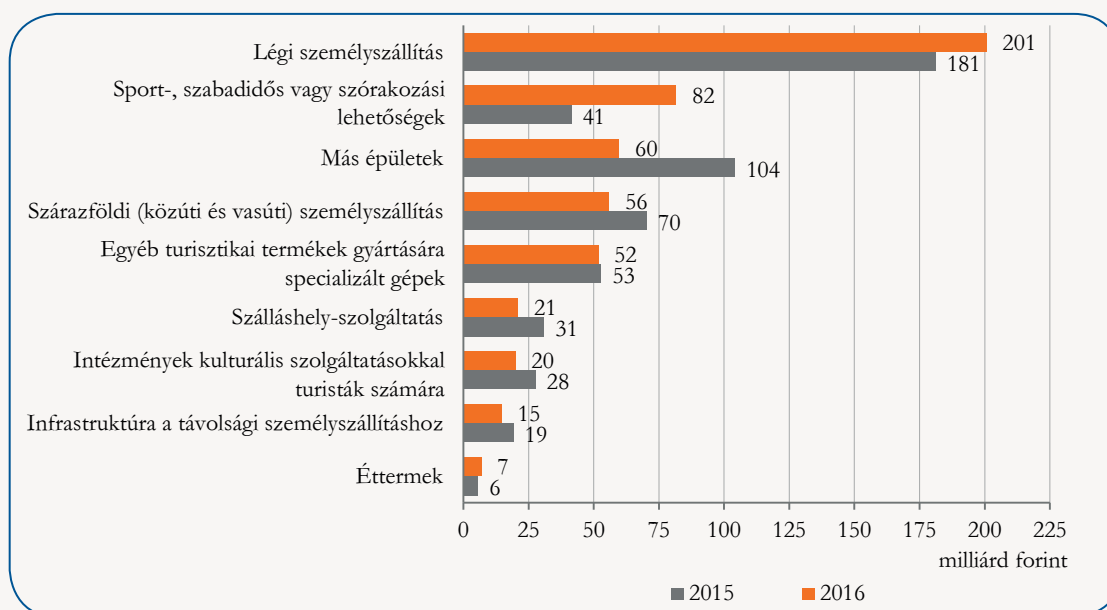
A turisztikai ágazatokban megvalósuló bruttó állóeszköz-felhalmozás adatok jellemzik az ágazat beruházásait, főbb bontásai a turisztikai állóeszközök típusai szerint történnek. A felhalmozási adatok a nemzeti számlák ágazati bontású adatain alapulnak.

2016-ban a turisztikai ágazatokban a turisztikai célú bruttó állóeszköz-felhalmozás 513 milliárd forintot tett ki, folyó áron 4,0%-kal kevesebbet, mint 2015-ben. A sport- és szabadidős szolgáltatásokkal kapcsolatos állóeszközök beruházása duplájára emelkedett, a légi személyszállításé tizedével nőtt. A korábban húzóágazatnak számító szálláshely-szolgáltatás bruttó állóeszköz-felhalmozása harmadával csökkent, valamint a közúti és vasúti személyszállítás esetében is visszaesés tapasztalható.

Az utóbbi évek jelentős turisztikai beruházásainak következtében a bruttó állóeszköz-felhalmozás a 2010-es báziséhoz viszonyítva duplájára emelkedett. A személyszállítás különböző (légi, közúti és vasút) módozataiban átlag fölötti növekedés figyelhető meg.

10. ábra

Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turisztikai állóeszközcsoportokban, 2016

3. A turisztikai ágazatok teljesítményének hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátorhatás)

A turizmus-specifikus ágazatok multiplikátorai azt jelzik, hogy egy adott ágazat egységnyi végső felhasználási célú kibocsátása – a termelésbe begyűrűződő kapcsolatok révén – milyen mértékű bruttó kibocsátást generál a gazdaság egészében. A mutató a turizmus-specifikus ágazatok összes tevékenységére vonatkozik, nem kizárólag a turizmusköltséhez köthető tevékenységekre. Ezen kívül van számos olyan, a turizmushoz köthető költség is, amely nem ezekhez a specifikus ágazatokhoz kapcsolódik. A turizmus nemzetgazdasági jelentőségének növekedését a hazai termelés mellett az import növekedése is segíti. Ágazatok szerint is különböző lehet a tovaggyűrűző hatás oka, mivel a globalizáció terjedésével az import befolyása egyre nő.

2. tábla

A turizmus-specifikus ágazatok multiplikátorindexei (a 2015-ös ágazati kapcsolatok mérlege alapján)

Turisztikai ágazatok	Output multiplikátor ^{a)}
1. Szálláshely-szolgáltatás	1,73
2. Vendéglátás	1,73
3. Helyközi vasúti személyszállítás	1,46
4. Egyéb szárazföldi személyszállítás	1,46
5. Tengeri és belvízi személyszállítás	1,33
6. Légi személyszállítás	1,10
7. Személyszállító eszközök kölcsönzése	1,29
8. Utazásközvetítés, -szervezés, egyéb foglalás	1,27
9. Kulturális szolgáltatások	1,45
10. Sport- és szabadidős tevékenységek	1,56
11. Gyógyfürdő-szolgáltatás	1,29
12. Szállítást kiszolgáló tevékenység	1,43
Összesen	1,58
Foglalkoztatottság	1,32

^{a)} Leontief-inverz módszer alapján.

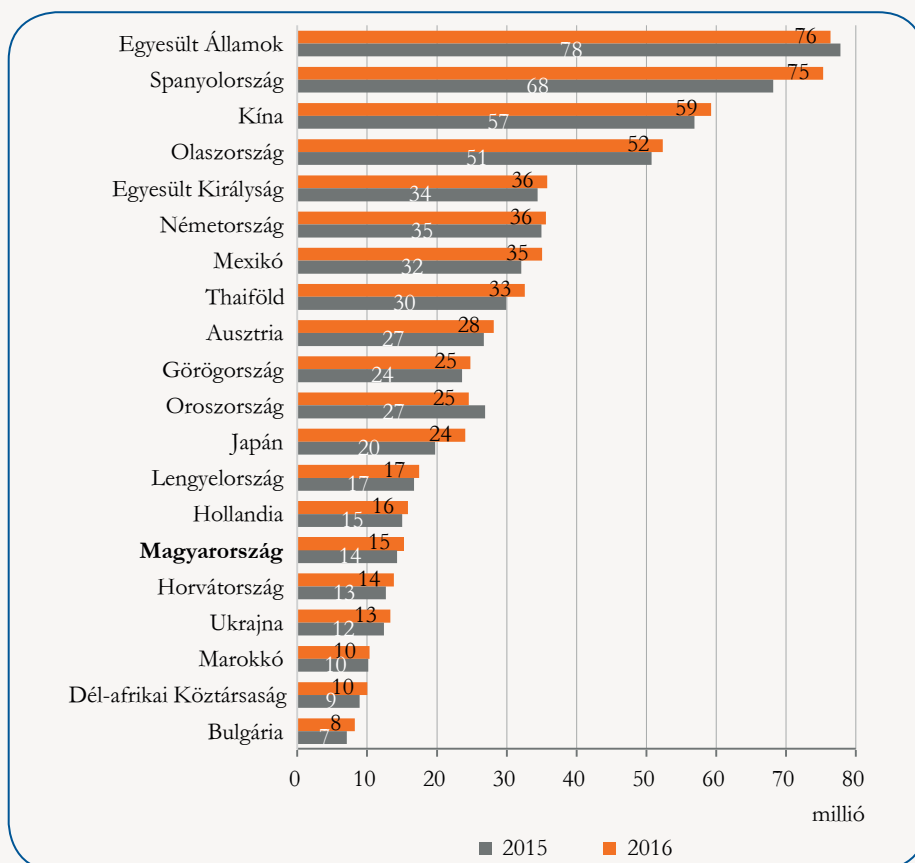
A turisztikai ágazatok átlagosan 1,58 egységnyi bruttó termelést generáltak 2015-ben. Az indexek jelentése szerint egy egységnyi szálláshely-szolgáltatás iránti kereslet 1,73 egységnyi bruttó termelést generál a nemzetgazdaságban, ami megegyezik a vendéglátás tovagyrúzó hatásával, és csaknem ekkora a sport- és szabadidős szolgáltatások esetében is. A legkisebb multiplikátorhatás a személyszállító eszközök kölcsönzése és a légi személyszállítás ágazatokban figyelhető meg, ahol egységnyi kereslet mindössze 1,29, illetve 1,10 termelési egységet eredményez a nemzetgazdaságnak. Összehasonlítva a 2010-es multiplikátorindexekkel, a személyszállítási kölcsönzés kivételével minden területen kismértékű csökkenés figyelhető meg. A foglalkoztatottsági multiplikátorindex jelentése, hogy a halmozott kibocsátáshoz mennyivel több foglalkoztatotti létszám tartozik. Ez az index 1,32 értéken stagnált a 2010-es adathoz képest.

4. Nemzetközi összehasonlítás

Az UNWTO 2017-es kiadványa (UNWTO Tourism Highlights 2017) szerint 2016-ban a nemzetközitu-rista-beutazások (többnapos látogatók) száma 3,9%-kal emelkedett világszerte, és elérte a 1235 milliót, ami a turisztikai költségben 46 millió eurós növekedést eredményezett az előző évhez képest. A nemzetközi turizmus a 2009-es gazdasági válság óta hetedik éve folyamatosan emelkedik. Régiók szerint a nemzetközi beutazások száma növekedett az előző évhez mérten Ázsiában és Afrikában (9% és 8%), ezt követte az amerikai kontinens (3%). A világ leglátogatottabb régiójában, Európában (2%) vegyes eredmények mutatkoztak, míg a Közel-Keleten 4%-kal csökkent a turisták száma. A nemzetközi turisztikai bevételek reálértéken 2,6%-kal nőttek 2016-ban világszerte, értékük elérte az 1102 milliárd eurót. Közép- és Kelet-Európában a turisztikai látogatások száma 4%-kal emelkedett 2016-ban. Sok célszország, így többek között Szlovákia, Bulgária, Románia és Litvánia, valamint Magyarország és Ukrajna is jelentős növekedést könyvelhetett el.

11. ábra

A turisztikai beutazások száma egyes országokban, 2016*

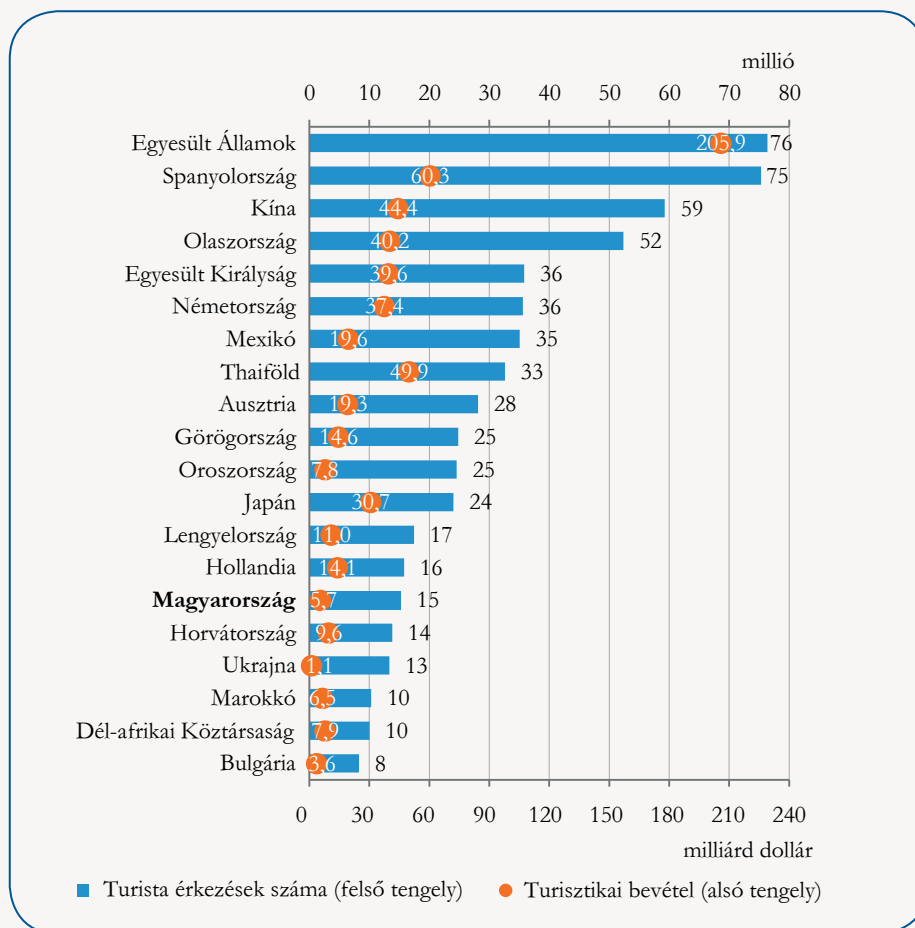

* Az országlista 12 európai, 2 amerikai, 3 ázsiai, 2 afrikai államot tartalmaz, amelyek a legtöbb beutazó forgalmat jelentették.

A többnapos látogatások célállomásaként az Egyesült Államok, Spanyolország és Kína vezet a rangsort (76, 76 és 60 millió érkezés), és a bevételek is ebben a sorrendben alakulnak (206, 60, és 44 milliárd dollár). Érdekes, hogy a turisztikai bevétel az Egyesült Államokban háromszor annyi, mint az ugyanannyi látogatót vonzó Spanyolországban.

12. ábra

A turisztikai beutazások száma és az ebből származó bevételek egyes országokban, 2016*

* Az országlista 12 európai, 2 amerikai, 3 ázsiai, 2 afrikai államot tartalmaz, amelyek a legtöbb beutazó forgalmat jelentették.
Forrás: UNWTO.

5. Mellékletek

5.1. Összefoglaló adatok

Mutatók	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ⁺
Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai, milliárd forint (1)	828	847	841	891	1 070	1 235	1 292
Lakosság turisztikai kiadásai, milliárd forint (2)	545	574	580	559	621	654	668
Magyarországi turisztikai fogyasztás, (1.+2.) milliárd forint	1 373	1 421	1 420	1 450	1 691	1 889	1 960
Külföldre utazók turisztikai kiadásai, milliárd forint	506	495	460	467	536	588	688
Összes turisztikai kibocsátás, milliárd forint	2 969	3 183	3 167	3 419	3 789	4 162	4 446
Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján, milliárd forint	1 223	1 334	1 396	1 558	1 747	1 884	2 033
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban, ezer fő ^{a)}	317	331	338	346	368	412	428
Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban, milliárd forint ^{b)}	241	225	232	288	517	534	513
Turizmusra jellemző ágazatok összes kibocsátásának aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8	6,1	6,3
multiplikátorral növelt értéke, %	8,7	8,9	8,9	9,0	9,3	9,6	10,0
Turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	5,4	5,6	5,8	6,1	6,4	6,5	6,8
multiplikátorral növelt értéke, %	8,7	9,0	9,3	9,6	10,3	10,3	10,7
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, % ^{a)}	8,6	9,0	9,2	9,1	9,2	10,0	10,0
multiplikátorral növelt értéke, %	11,3	11,9	12,1	12,0	12,1	13,2	13,2
Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, % ^{b)}	4,5	4,2	4,3	4,8	7,4	7,1	7,7
Turisztikai fogyasztás aránya a belföldi kínálatban, %	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	2,0	2,0

^{a)} Egyenértékes. Az egyenértékes (teljes munkaidőre átszámított) létszám a referenciaidőszak (jelen esetben egy év) alatt ledolgozott órák számának, illetve ugyanazon időszak alatt a teljes munkaidőben dolgozók által teljesített átlagóraszámnak a hányadosa.

^{b)} Revidált adatok a bruttó állóeszköz-felhalmozás táblában (2010–2013).

5.2. Turizmus-szatellitáblák listája

1. Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
2. A lakosság turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
3. Külföldre utazók turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
4. A magyarországi turisztikai fogyasztás a látogatók csoportjai szerint
- 5–6. Turizmus és más ágazatok termelési számlái (alapáron)
7. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban
8. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban
10. Nem pénzügyi mutatók

5.3. A turisztikai ágazatok kategóriái

Nemzetközileg ajánlott csoportosítások

IRTS / TSA: RMF turisztikai ágazatok	ISIC Rev.4 ^{a)}	NACE Rev.2 (TEÁOR'08) ^{b)}	Leírás (TEÁOR'08)	
1. Szálláshely-szolgáltatás ^{c)}	5510	5510	Szállodai szolgáltatás	
		5520	Üdülési, egyéb átmeneti szálláshely-szolgáltatás	
	5520	5530	Kempingszolgáltatás	
		5590	Egyéb szálláshely-szolgáltatás	
2. Vendéglátás	5610	5610	Éttermi, mozgó vendéglátás	
		5629	Egyéb vendéglátás	
		5630	Ital szolgáltatás	
3. Vasúti személyszállítás	4911	4910	Helyközi vasúti személyszállítás	
4. Közúti személyszállítás	4922	4932	Taxis személyszállítás	
		4939	Egyéb szárazföldi személyszállítás	
5. Vízi forgalmi személyszállítás	5011	5010	Tengeri személyszállítás	
	5021	5030	Belvízi személyszállítás	
6. Légitforgalmi személyszállítás	5110	5110	Légi személyszállítás	
7. Személygépjármű kölcsönzése	7710	7711	Személygépjármű kölcsönzése	
		7712	Gépjárműkölcsönzés (3,5 tonna fölött)	
8. Utazási irodák, utazásszervezői és egyéb foglalási tevékenység	7911	7911	Utazásközvetítés	
		7912	Utazásszervezés	
		7990	Egyéb foglalás	
9. Kulturális szolgáltatások	9000	9001	Előadó-művészet	
		9002	Előadó-művészetet kísérő tevékenység	
		9003	Alkotóművészet	
		9004	Művészeti létesítmények működtetése	
	9102	9102	Múzeumi tevékenység	
		9103	Történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése	
	9103	9104	Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése	
10. Sport- és szabadidős tevékenység	7721	7721	Szabadidős eszköz, sporteszköz kölcsönzése	
		9200	Szerencsejáték, fogadás	
		9311	9311	Sportlétesítmény működtetése
			9313	Testedzési szolgáltatás
		9321	9321	Vidámpark, szórakoztatóipari tevékenység
9329	9329	Egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység		
Nemzeti kategóriák				
11. Gyógyfürdő-szolgáltatás		9604	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás	
		8690	Egyéb humán egészségügyi ellátás	
12. Szállítást kísérő tevékenység		5221	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás	
		5222	Vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás	
		5223	Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás	

^{a)} Forrás: IRTS 2008 – Draft Compilation Guide (November 2010) – nem publikált.

^{b)} Forrás: fordítókulcs ISIC Rev.4 – NACE Rev.2 (<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regso.asp?Ci=70>).

^{c)} Második otthon szolgáltatás (TEÁOR'08 - 6810, 6820) adat nem érhető el.

5.4. Fogalmak

- **Turizmus-szatellitszámlák (Tourism Satellite Accounts)**

A nemzeti számlák rendszerének egyik szatellitszámlája, összeállításának célja a turizmus keresleti és kínálati oldalának megfigyelése, valamint a turizmusszektor teljesítményének mérése, amellyel hozzájárul a gazdaság egészéhez. A számbavétel kiterjed a látogatók utazáshoz kapcsoló áru- és szolgáltatáskeresletére, a gazdaságon belül a turizmushoz kapcsolódó áru- és szolgáltatáskínálatra, illetőleg a turisztikai kínálat más gazdasági tevékenységekre tovagyrúzó hatására is.

- **Látogató (Visitor)**

Látogató az a személy, aki kevesebb, mint 12 hónapot tartózkodik a meglátogatott helyen, és fő úti célja bármely tevékenység, kivéve olyan, amelyért a meglátogatott helyen javadalmazásban részesül. (Az utazó ugyanezt jelenti.)

- **Turista és egynapos látogató (Tourist and same-day visitor)**

A látogató (belföldi vagy külföldi), ha utazása tartalmaz eltöltött vendégéjszakát, turistának minősül (többnapos látogató), különben pedig kirándulónak (egynapos látogató).

- **Külföldiek magyarországi turizmusa (Inbound tourism)**

A nem rezidens látogató magyarországi utazásai, más néven: beutazó turizmus.

- **Lakossági turizmus (Domestic tourism)**

Tartalmazza a rezidens látogató magyarországi utazásait, akár hazai, akár külföldi utazás részeként, más néven: belföldi turizmus.

- **Külföldre utazók turizmusa (Outbound tourism)**

A rezidens látogató Magyarországon kívüli tevékenysége, más néven: kiutazó turizmus.

- **Magyarországi turizmus (Internal tourism)**

Tartalmazza a külföldiek magyarországi utazásait és a lakossági turizmust, vagyis a rezidens és a nem rezidens látogatók tevékenysége Magyarországon, belföldi vagy nemzetközi utazás részeként, más néven: hazai turizmus.

- **Turisztikai kiadások (Tourism expenditure)**

Az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értéktárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során. Magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket.

- **Turisztikai cél (Touristic motivation)**

Üdülés, városnézés, természetjárás, rokon, barát meglátogatása, gyógykezeltetés, egészségmegőrzés, konferencián részvétel, kulturális vagy sportesemény, üzleti út, vadászat, vallási zarándoklat, rendezvénylátogatás vagy egy éven belüli tanulás stb.

- **Nem turisztikai cél (Non-touristic motivation)**

Munkavégzés, napi ingázás, munkába járás és egy az évnél hosszabb idejű tanulás.

- **Turisztikai (közvetlen) hozzáadott érték (Tourism direct gross value added)**

Azon turisztikai és kapcsolódó ágazatok által generált hozzáadott érték, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a magyarországi turisztikai fogyasztáshoz. A közvetlen kifejezés arra utal, hogy a turizmus-szatellitszámlák csak a hozzáadott értéket mérik (a turisztikai és kapcsolódó ágazatokban)

a látogatók fogyasztásának eredményeképp, és figyelmen kívül hagyják a közvetett és az indukált hatást, melyet a fogyasztás generálhat.

- **Lakosság turisztikai kiadásai (Domestic tourism expenditure)**

A hazai látogatók itthoni turisztikai költségei mellett tartalmazza a külföldre utazók költségét is. A gazdasági haszon nem köthető mindig az utazás alatt látogatott helyhez. Nem minden nemzetközi utazási költség merül fel külföldön, különösképp mivel egy szolgáltatást meg lehet rendelni hazai vagy külföldi cégtől is (pl. nemzetközi szállítási cég, vagy „en route”, azaz úton felmerülő költségek esetén).

- **Turisztikai fogyasztás (Tourism consumption)**

A turisztikai fogyasztás megegyezik a turisztikai kiadással. Tehát az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értékek, tárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozáásra fizettek ki a turisztikai utazás során, és amely magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket, megfelel azoknak a pénzügyi tranzakcióknak, amelyek tartalmazzák még a második otthon (nyaraló) és a szociális transzferek fogyasztását, illetve más beszámított fogyasztást is.

- **Magyarországi turisztikai fogyasztás (Internal tourism consumption)**

Rezidensek és nem rezidensek turisztikai fogyasztása Magyarországon. A rezidens (lakossági) fogyasztás tartalmazza a háztartások turisztikai fogyasztását és a munkáltatók üzleti útra fordított kiadásait.

- **Bruttó állóeszköz-felhalmozás (Gross fixed capital formation)**

A bruttó állóeszköz-felhalmozás a rezidens termelők adott időszak alatti állóeszköz beszerzésének és eladásának egyenlege, plusz a nem termelt állóeszközöknek (pl. föld) a termelő- vagy a gazdasági egységek termelőtevékenységének eredményeként bekövetkező bizonyos értéknövekedése. Az állóeszközökhöz olyan termelt eszközök tartoznak, amelyeket több mint egy éven át használnak a termelésben.

- **Utazás (Trip)**

Személy által megtett út, amely során a személy elindul a szokásos környezetéből egy másik helyre, ameddig vissza nem tér megszokott lakóhelyére. Körutazás esetén az utazás a különböző helyeken tett látogatásokból áll össze. **Turisztikai** célú utazás a látogató által megtett szabadidős és/vagy üzleti céllal tett út. Az **egynapos** utazás olyan út, amely nem tartalmaz vendégéjszakát. A **többnapos turisztikai utazás** magába foglal minimum egy eltöltött vendégéjszakát.

- **Alkalmazott**

Alkalmazott a vállalkozásnál, költségvetési, társadalombiztosítási, illetve nonprofit szervezetnél, egyéni vállalkozónál rendszeres jövedelemszerző munkával rendelkező munkavállaló, beleértve a szezonális munkást, a vonatkozási héten munkát végző alkalmi munkást, a dolgozó diákot.

- **Foglalkoztatott**

Foglalkoztatott, aki a referenciaidőszakban (ún. vonatkozási héten), legalább 1 óra, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy munkájától csak átmenetileg (szabadság, betegség stb. miatt) volt távol.

- **Egyenértékes létszám**

Az egyenértékes (teljes munkaidősre átszámított) létszám a referenciaidőszak (jelen esetben egy év) alatt ledolgozott órák számának, valamint ugyanazon időszak alatt a teljes munkaidőben dolgozók által teljesített átlagóraszámnak a hányadosa. (A ledolgozott munkaórák számánál mind a fő, mind pedig a további munkaviszonyban teljesített időt figyelembe veszik, függetlenül attól, hogy azt teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatás keretében végezték.)

Jelmagyarázat

- = A jelenség nem fordul elő.
- .. = Az adat nem ismeretes.
- + = Előzetes adat.

Összeállította:
Tóth Tímea

Közreműködött:
Andrási Zsolt, Bada Csilla, Csaba Erika, Cseh Tímea, Farkasné Rejtő Gabriella,
Forgon Mária, Kaszás Krisztina, Kovács Csaba, Kovács Máté, Liskainé Demeter Andrea,
Nagy Ildikó, Retz Tamás, Simonné Horváth Gabriella, Szilágyi Gábor, Tóth Bernadett,
Valkó Gábor, Váradi Leventéné, Záhonyi Márta

Infografika:
Cseh Tímea Mária

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789